

Från: [Nilsson Emma EMM](#) för [Kultur](#)
Till: [Diariet](#)
Ärende: VB: Länsstyrelsen Skåne - remissvar kulturplan 2023-POL-000132-002
Datum: den 3 april 2024 12:58:29
Bilagor: [Länsstyrelsen Skånes svar på remiss av kulturplan för Skåne\(28246196\).pdf](#)

För hantering.

Emma Nilsson

Kundinformatör
Support 2, Regionservice

Region Skåne

Postadress: Medicon Village, byggnad 201, 223 81, Lund
Besöksadress: Tunavägen 22, byggnad 203, Lund
tfn: +46 (0) 724 624 233

emma.emm.nilsson@skane.se

Skane.se

Region Skåne ansvarar för vården i Skåne och har dessutom ett ansvar för utvecklingen av näringsliv, kommunikationer, kultur och samarbete med andra regioner i och utanför Sverige. Region Skånes högsta beslutande organ är regionfullmäktige, som väljs direkt av invånarna i Skåne.

Från: Roos Britta <Britta.Roos@lansstyrelsen.se>

Skickat: den 3 april 2024 11:20

Till: Kultur <Kultur@skane.se>

Ämne: Länsstyrelsen Skåne - remissvar kulturplan 2023-POL-000132-002

Hej!

Här kommer svar på remiss av kulturplan för Skåne från Länsstyrelsen.

Vänliga hälsningar

BRITTA ROOS

Länsantikvarie / Enhetschef Kulturmiljöenheten

Länsstyrelsen Skåne

010-224 12 90

britta.roos@lansstyrelsen.se

www.lansstyrelsen.se/skane

[Så hanterar vi dina personuppgifter.](#)

Region Skånes kulturförvaltning
kultur@skane.se

Yttrande över remiss om Regional kulturplan för Skåne 2025–2028

Er beteckning: 2023-POL-000132-002

Sammanfattning

Länsstyrelsen Skåne anser att kulturplanen är välskriven och att den genom sina tre bärande principer *kulturens egenvärde*, *kulturens demokratiska grund* och *kulturens kraft i samhällsbygget* generellt ger uttryck för ett demokratiskt väl förankrat och inkluderande synsätt. Kulturplanen utgör en aktualisering av föregående kulturplan och Länsstyrelsen kan konstatera att stora delar av den föregående planens ansatser och skrivningar kvarstår mer eller mindre oförändrade.

Länsstyrelsen Skåne anser att planen med fördel skulle kunna kompletteras med:

- En tydligare koppling till mål 10 i Agenda 2030 samt till FN:s konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.
- Ett resonemang avseende principen om universell utformning som är en av inriktningarna i det nationella målet för funktionshinderspolitiken.
- En tydligare koppling till Region Skånes roll som aktör inom samhällsplaneringen genom regionplaneringen.
- Ytterligare förtydliganden rörande museernas roll i samhällsplaneringen.
- Utmaningar för kulturarvsförvaltningen kopplade till beredskapsplaneringen.

Länsstyrelsens synpunkter utvecklas nedan.

Länsstyrelsens synpunkter

Region Skåne sätter i förslaget till ny kulturplan fokus på tvärgående utvecklingsarbete genom fyra prioriterade områden; *konstnärligt skapande, delaktighet och medskapande, kulturens rum och platser och barns och ungas rätt till kultur*. Generellt finns ett positivt demokratiskt anslag, med fokus på frågor som den konstnärliga friheten, alla människors rätt till kulturen på sina egna villkor och kulturens funktioner för samhällsbildningen avseende exempelvis social hållbarhet, sammanhållning och delaktighet. Planens strategiska nivå är hög, och en något större grad av konkretion kring hur målsättningarna kan uppnås hade varit av godo.

Länsstyrelsen saknar ett inledande resonemang om vem som ska ha tillgång till, känna sig delaktig och kunna delta i kulturlivet. Under det prioriterade området delaktighet och medskapande (3.2) finns ett stycke om detta. Motsvarande resonemang inledningsvis skulle signalera att hela planen vilar i detta synsätt, dvs. ett förtydligande om vem kulturplanen är till för.

Länsstyrelsen Skåne ser positivt på ambitionen att stärka samverkan på bred front med en bredd av aktörer för att förstärka förutsättningarna för ett rikt och inkluderande kulturliv. Det ökar handlingsutrymmet för att bättre infria såväl internationella människorättsliga åtaganden om rätten till kultur som nationella och regionala mål inom området. Samverkan med Länsstyrelsen Skåne sker redan inom flera områden med beröringspunkter till kultur. Vi ser fortsatt positivt på samverkan inom dessa områden men är även öppna för att utveckla samverkan inom fler områden.

2.3 Kulturplanen och den regionala utvecklingsstrategin

För Länsstyrelsens uppdrag att främja regional tillväxt utgör Skånes regionala utvecklingsstrategi ett viktigt styrande dokument och kulturplanen, med dess utpekade prioriteringar, utgör i sammanhanget en viktig komponent.

2.4 Hållbarhet och internationalisering

Länsstyrelsen Skåne ser positivt på att kulturplanen lyfter fram kulturplanens internationella kontext, kopplingen till arbetet med Agenda 2030 och hållbar regional utveckling kopplat till kultur i Skåne. Planen innehåller utpekade ambitioner kopplade till kulturskapares engagemang i internationella nätverk och EU-

projekt, samt tydliga beskrivningar av utvecklingsbehov inom Skånes kulturella och kreativa branscher.

I avsnittet utgör Agenda 2030 en viktig utgångspunkt för kulturplanens utvecklingsambitioner och då särskilt några av målen. Att även lyfta fram målet om minskad ojämlikhet (mål 10) och principen om att inte lämna någon utanför – en princip som genomsyrar hela agendan, skulle ge ytterligare understöd och tyngd åt planens utvecklingsambitioner och då särskilt när det gäller att verka för ett mer inkluderande kulturliv där fler ska ha tillgång till, känna sig delaktiga och kunna delta i kulturlivet. De mänskliga rättigheterna utgör grunden för de globala målen och erbjuder vägledning för genomförandet av de globala målen, samtidigt som Agenda 2030 kan bidra till förverkligandet av de mänskliga rättigheterna. Det finns flera internationella konventioner om mänskliga rättigheter som är betydelsefulla som utgångspunkt för planens utvecklingsambitioner, såsom FN:s konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Artikel 15 i denna konvention behandlar rätten att delta i kulturlivet. Den ger bland annat uttryck för rätten att vara delaktig, att få uppleva sin kultur, att bidra till kulturen, samt att de kulturella tillgångarna bevaras. Att infria rätten till kultur är ett viktigt åtagande för offentliga aktörer i enlighet med konventionen. Under 2024 granskar FN:s kommitté för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter hur Sverige lever upp till konventionen. Att arbeta vidare med kommitténs rekommendationer blir betydelsefullt i arbetet med att nå de kulturpolitiska målen. Region Skåne är en viktig regional aktör i detta arbete.

3.2 Delaktighet och medskapande

I planen konstateras att det finns stora skillnader i tillgång till och delaktighet i kulturlivet, vilket beror av flera faktorer, individuella förutsättningar, socioekonomiska förhållanden och fysisk miljö lyfts fram som några av dessa. I planen prioriteras några grupper av människor, såsom personer med funktionsnedsättning, som har sämre förutsättningar än andra att ha tillgång till och vara delaktiga i kulturlivet, något vi välkomnar. Likaså välkomnar vi att barn och ungas rätt till kultur är ett prioriterat område. Inom det prioriterade området delaktighet och medskapande föreslås i planen att förutsättningar ska skapas för att fler ska känna sig delaktiga och delta i kulturlivet. I detta arbete är erfarenheterna och kunskapen hos målgrupperna själva särskilt viktig att ta reda på. Även

civilsamhällets kunskaper och erfarenheter är värdefulla att inhämta.

I den tidigare planen fanns i avsnittet delaktighet och medskapande särskilda målsättningar för arbetet med att främja ett inkluderande kulturliv för människor med funktionsnedsättning samt för att stärka de nationella minoriteternas möjligheter till att ta plats och vara delaktiga i kulturlivet. Dessa skrivningar har nu tagits bort, vilket Länsstyrelsen uppfattar som en försvagning av ansatserna på området.

Länsstyrelsen saknar ett resonemang i förslaget avseende principen om universell utformning som är en av inriktningarna i det nationella målet för funktionshinderspolitiken. Detta speciellt i relation till det prioriterade området kulturens rum och platser (3.3) och kapitlet om verksamhetsområden (4).

3.3 Kulturens rum och platser

Länsstyrelsen ser positivt på att skrivningarna i prioriteringen kulturens rum och platser utvecklats och nu även omfattar gestaltad livsmiljö som mål och medel i utvecklingen av samhället. Kulturmiljöns roll har särskilt lyfts fram i målsättningen *Öka kunskapen om kulturarvets och kulturmiljöns roll i samhällsplaneringen*, vilket är bra. Länsstyrelsen vill dock även lyfta fram att Region Skåne är en aktör inom samhällsplaneringen och kan stödja god resurshushållning med kulturlandskapet och långsiktig utveckling av Skånes natur- och kulturvärden genom regionplanarbetet. Länsstyrelsen anser att kulturplanen bör förtydliga att regionplanen är ett viktigt instrument för att för att implementera såväl de nationella kulturpolitiska målen som Region Skånes kulturpolitiska utgångspunkt *kulturens kraft i samhällsbygget*.

Digital utveckling

Ett tidigare prioriterat område, digital utveckling, har strukits sedan den tidigare planen och i stället i delar inarbetats under övriga prioriteringar. Länsstyrelsen kan förstå ställningstagandet att hantera den digitala utvecklingen som en integrerad del av övriga frågor, men menar trots det att graden av konkretion på området minskat genom omarbetningen. Med tanke på den mycket snabba utvecklingen inom området under senare tid, inte minst inom området med artificiell intelligens som påverkar såväl det konstnärliga skapandets villkor och institutioner som samhällets fundament i stort, kan detta bedömas vara en brist.

4.5 Gestaltad livsmiljö

Länsstyrelsen ser positivt på Region Skånes höga ambitioner avseende målområdet gestaltad livsmiljö som helhet och på möjligheterna att stärka kopplingen mellan områdena konst, kultur, kulturarv och kulturmiljö. Se dock även kommentarer ovan under 3.3 Kulturens rum och platser rörande regionplan.

4.7 Kulturarv

Region Skåne utgör en viktig part i det nationella kulturmiljöarbetet, bland annat genom att utgöra en av huvudmännen för Regionmuseet Skåne och genom sin roll i fördelningen av statsbidrag till museernas verksamheter. Propositionen Kulturarvspolitik (prop. 2016/17:116) lyfter kulturmiljöns roll i kultursamverkansmodellen och förtydligar att det statsbidrag som fördelas inom ramen för kultursamverkansmodellen även avser de regionala museernas kulturmiljöarbete. Länsstyrelsen Skåne ser därför positivt på de utvecklade skrivningar som tydliggör att kulturmiljöarbetet är en viktig del av kulturarvsarbetet i stort. Museernas roll i det samlade kulturmiljöarbetet skulle med fördel ytterligare kunna framhållas, så att deras roll i samhällsplaneringen blir tydligare.

Kulturarvet har ovärderlig betydelse för ett samhälles sammanhållning, motståndskraft och förmåga till återhämtning, vilket under senare tid särskilt uppmärksammats i samband med beredskapsplaneringen i uppbyggnaden av totalförsvaret. Som en konsekvens har Myndigheten för samhällsskydd och beredskap under 2023 pekat ut arbetet med kulturarvet som en samhällsviktig verksamhet. Beredskapsplaneringen ställer stora krav på kulturarvssektorn, inte minst genom den planering som behöver genomföras för att förbereda skydd av kulturegendom och kulturföremål i händelse av krig. Särskilt arbete kommer att krävas på våra museer för att skapa en god beredskap för hanteringen av samlingar av stor betydelse ur kulturarvshänseende och för dokumentation av kulturarv som en del i beredskapsarbetet. Länsstyrelsen anser att dessa utmaningar för kulturarvsarbetet borde fångas upp av planen.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av samhällsbyggnadsdirektör Patrik Åkesson med enhetschef Britta Roos som föredragande. Även projekthandläggare Andreas Kurdve samt utvecklingsstrateg Martina von Liewen har deltagit i ärendets beredning.